

Pöytäkirja

20.12.2021

VN/10384/2019

VN/10384/2019-VM-405

Seurantaryhmän kokous 6/2021

Valtionavustustoiminnan kehittäminen ja digitalisointi -hanke

Aika To 16.12.2021, klo 9-10.40

Paikka Verkkokokous

 Läsnä Tuula Lybeck VM puheenjohtaja
 Jaana Walldén VM varapuheenjohtaja
 Merja Irjala VM sihteeri
 Ella Bingham Aalto-yliopisto
 Raisa Erma Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
 Tero Poutala Traficom Jenni Eskolan sijaan
 Sofia Eskola Metropolia Ammattikorkeakoulu
 Outi Hannula Fingo ry
 Annika Harsu Kriminaalihuollon tukisäätiö, Sanna Sunikan sijaan
 Heli Huuhka Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus
 Ari Inkinen Soste ry, Vertti Kiukaksen sijaan
 Kristiina Kumpula KANE
 Tiina Kuoppa Taiteen edistämiskeskus
 Arto Kuusisto Suomen Olympiakomitea
 Simo Luukkainen Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto
 Liisa Huovinen Suomen Akatemia, Heikki Mannilan sijaan
 Matti Ranta Opetushallitus
 Seppo Tiainen Pohjois-Karjalan Maakuntaliitto
 Marita Virtanen VM
 Päivi Väisänen-Haapanen Suomen Kuntaliitto

Esittelijät ja muut asiantuntijat:

 Jouko Narikka VM
 Mari Näätsaari Valtiokonttori
 Leena Rantala VM
 Mikko Lehtonen VM
 Ulla Suomela VM

Poissa:

 Tuija Brax Suomen Sydänliitto ry
 Ilkka Kantola Helsingin Diakonissalaitos
 Juha Kekkonen THL
 Jarmo Laitinen Oulun kaupunki
 Rosa Meriläinen KULTA ry
 Anna Munsterhjelm Allianssi ry

Postiosoite
Postadress
Postal Address

Valtiovarainministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

 Snellmaninkatu 1 A
 Helsinki

Puhelin
Telefon
Telephone

 0295 16001
 +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

kirjaamo.vm@gov.fi

 PL 28
 00023 Valtioneuvosto

Lea Ryyänen-Karjalainen Tieteellisten seurain valtuuskunta
Camilla Sederholm Natur och Miljö rf
Niklas Wilhelmsson oikeusministeriö, asiantuntija

1 Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen.

2 Kokouksen työjärjestys

Hyväksyttiin 9.12.2021 päivätty esityslista kokouksen työjärjestykseksi.

3 Edellisen kokouksen pöytäkirja

Hyväksyttiin edellisen kokouksen 5/2021 (15.10.2021) pöytäkirja.

4 Säädösvalmistelun tilannekatsaus

Jouko Narikka esitteli säädösvalmistelun tilannekatsauksen eli hallituksen esityksen ja asetusluonnoksen tilanteen.

Valtioneuvoston asetusta koskeva kuulemistilaisuus on tarkoitus järjestää tammikuussa 2022. Tilaisuutta koskeva kutsu lähtee valtionapuviranomaisille ennen joulua, ja tilaisuudesta tiedotetaan myös VM:n viestintäkanavissa.

Keskustelussa esille nousseita asioita:

Keskustelussa tuotiin esille, että valtionavustusten ehdoista on eri valtionapuviranomaisilla (esim. ministeriöt keskenään) toisistaan poikkeavia käytäntöjä. Kysyttiin, yhtenäistetäänkö asetustasoista menettelyä ja käytäntöä. Jouko Narikka vastasi, että hankkeessa on selvitetty (v. 2019) hallinnonalojen valtionavustustoimintaan liittyviä lakeja ja asetuksia ja hallinnonalojen kanssa on käyty näitä läpi. Tilanne on kirjavaa sen suhteen, millä tarkkuustasolla avustusehdoista säädetään. Yhtenäistämistä olisi hyvä edistää, ja sääntelyn tarkkuustasoa saada yhdenmukaisemmaksi. Tämä kuitenkin vaatii pitempiäaikaista kehittämistyötä ja myös hallinnonalojen omaa valmistelua. Lähtökohtana on, että on useita mahdollisuuksia sille, millä tasolla avustuksen ehdoista säädetään. Avustuksia on eri luonteisia, ja taso, jolla avustuksen ehdoista säädetään, riippuu esim. siitä, kuinka merkittävästä ja pitkäaikaisesta avustusjärjestelmästä on kyse tai kuinka tarkkaan on tarve määritellä avustuksen käyttötarkoitus. On myös avustuksia, joiden käyttötarkoitus on helposti määriteltävissä ja potentiaalisten hakijoiden/saajien joukko on rajattu. Avustusehdot ja käyttötarkoitus voidaan määritellä myös valtion talousarviossa. Yleensä jos avustusjärjestelmä on vähänkin merkittävämpi, niin siihen liittyy sääntelyn tarvetta. Jossain määrin jatkossakin tarvitaan eri tasoisia säädöksiä, koska avustuksia on erilaisia. Leena Rantala täydensi, että valtionavustuslain asetuksenantovaltuus on avustuskohtainen, ja sen nojalla ei voi laajasti monien eri avustusohjelmien ehtoja antaa. Yksi nykyinen tapa esittää ehtoja ovat hakijoille suunnatut ohjeluonteiset dokumentit, jotka ovat esim. avustuslajikohtaisia. Syksyn 2021 aikana hankkeessa on kehitetty vakioehtojen yhteiset otsikot, joilla haetaan avustusehtojen rakenteellista yhtenäisyyttä. Vaikka säätelytausta vaihtelee, niin saataisiin hakijoiden näkökulmasta yhtenäinen malli, joilla ehtoja esitetään.

Keskustelussa nostettiin esille yksityishenkilöiden avustusten saajatietojen julkaisu, tähän liittyvä suostumuksen kysyminen sekä myönteisen päätöksen saaneen tahon halu ilmaista kielto nimen julkaisuun. Kysymys koski sitä, miten asiaa on pohdittu tietovarannon, tiedon julkaisemisen ja avoimen hallinnon näkökulmasta. Jouko Narikka vastasi, että asiaa on aivan lähiaikana käyty läpi. Tavoite on, että päästäisiin mahdollisimman avoimeen tietoon, mutta salassapitosäädöksiä ja henkilötietojen suojaa kunnioittaen. Verottajankin tapauksessa henkilötiedot ovat julkisia. Julkisten tukien saamiseen ja käyttöön liittyvään avoimeen tietoon liittyviä intressejä tulee punnita suhteessa henkilötietojen suojaan. Yksittäisen hallinnonalan osalta ei ole perusteita tehdä poikkeusta, vaan periaatteet tulisi olla yleisesti sovellettavissa. Leena Rantala kertoi, että nykyiset käytännöt suostumuksen pyytämisen osalta vaihtelevat. Helmikuussa toimintansa aloittavassa henkilöhakijajaostossa henkilötietojen käsittely ja julkaisu on yksi keskeinen selvítettävä asia.

5 Tutkiavustuksia.fi-palvelun tilanne ja visio

Mari Näätsaari, Jaana Walldén ja Leena Rantala esittelivät Tutkiavustuksia.fi -palvelun tilannekatsauksen seuraavista näkökulmista: (pöytäkirjan liite 1)

- Odotukset: Median haastattelun tulokset (aiemmin käsitelty muiden käyttäjäryhmien haastattelujen tuloksia koskien palvelua).
- Teknisen toteutuksen tilanne: Valtiokonttorin data-analyttikoiden kanssa toteutettiin yhteistyössä PoC (Proof of Concept) kahden valtionapuviranomaisen datalla.
- Käyttöönotto: Miten vähimmäistietojen tallentamisvelvoite otetaan käyttöön vuoden 2023 alkaen.
- Sääntely: Mistä tiedot palveluun tulevat ja miten niitä säänneltäisiin eli miten säädöstasolla mahdollistetaan tutkiavustuksia.fi-palvelun toteuttaminen

Keskustelussa nostettiin esille toive, että valtionapuviranomaiset liittyisivät mahdollisimman laajasti yhteisten palveluiden piiriin. Mari Näätäsaari kommentoi tämän olevan yhteinen tavoite. Tietojen tallennusvelvoite tulee koskemaan kaikkia. Ja kun mahdollisimman laajasti toimitaan uuden toimintamallin mukaisesti, niin syntyvän tiedon kautta päästään yhä enemmän analysoimaan myös toiminnan vaikuttavuutta. Tuula Lybeck korosti, että laaja kattavuus on elimellinen osa avoimuuden tavoitetta. Haeavustuksia.fi-palvelu on tietojen tallennusvelvoitteen näkökulmasta myös keskeinen palvelu, koska se kokoaa tiedot hauista yhteen paikkaan (vaikka hakeminen tapahtuisikin valtionapuviranomaisen omissa palveluissa). Palvelujen kautta saatava avoin tieto auttaa myös tietopalvelussa ja voi vähentää tietopalveluun liittyvää työmäärää valtionapuviranomaisissa.

Tiedusteltiin, miksi valtionosuusrahoitus on rajattu pois, eli tiedusteltiin rahoitusmuotojen rajauksesta suhteessa hankkeeseen ja kehitettäviin palveluiden ja niissä olevaan tietoon. Lisäksi nostettiin esille harkinnanvarainen valtionosuusrahoitus. Tuula Lybeck ja Leena Rantala kertoivat, että hankkeen rajausta ja mandaattia koskevat vain harkinnanvaraisia valtionavustuksia, ja tästä kokonaisuudesta pyritään saamaan nyt kokonaiskuva paremmaksi. On ymmärrettävää, että kun kokonaiskuvaa tulisi saada jonkun tietyn saajajoukon saamista rahoituksista, nousee esiin myös muut rahoitusmuodot kuin valtionavustukset. Ulla Suomela kertoi, että kuntajaoston työssä ei ole otettu kantaa harkinnanvaraiseen valtionosuusrahoitukseen, mutta asia on havaittu osana hankkeen rahoituslajiselvitystä. Tulevaisuuden kunta –hanke käy läpi myös valtionosuusrahoituksen ja valtionavustusrahoituksen painotuksia.

6 Yksityishenkilöiden avustuskäytänteiden kehittäminen

Ohjausryhmä on 8.12.2021 asettanut yksityishenkilöiden avustuskäytäntöjen kehittämisen jaoston. Tuula Lybeck esitteli asian. Ulla Suomela täydensi, että useampiakin kuin jaostoon kutsuttuja yksityishenkilöille avustuksia myöntäviä valtionapuviranomaisia ja mahdollisuuksien mukana myös hakijoita osallistetaan työhön. (pöytäkirjan liite 2)

Linkki julkiseen hankeikkunaan: <https://vm.fi/hanke?tunnus=VM175:00/2021>

Keskustelussa kannatettiin perustetun jaoston työtä. Keskustelussa nostettiin esille myös lausunnonantajien rooli ja tietojen saanti osana henkilöille jaettavia avustuksia (esim. Olympiakomitea urheilija-apurahojen käsittelyssä).

7 Käyttöönottojen tilannekuva

Antti Seppänen esitteli käyttöönottojen tilannekuvan. Jatkossa asia on vakioasiakohtana seurantaryhmän kokouksissa. (pöytäkirjan liite 3)

Ulla Suomela täydensi, että hanke on syksyn aikana toteuttanut verkkokoulutuslavan yhteistyössä HAUSin kanssa (eOppiva). Tarkoitus on, että kurssi julkaistaan tammikuun alussa ja siitä viestitään.

8 Järjestö- ja kuntajaostojen tilannekatsaukset

Mikko Lehtonen ja Ulla Suomela esittelivät järjestötyöryhmän ja kuntajaoston työn etenemisen tilannekatsaukset. (pöytäkirjan liite 4)

Asiasta ei käyty keskustelua.

9 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen.

Seuraavat seurantaryhmän kokoukset ovat:

- Seury 1/2022, to 3.2. klo 13-15
- Seury 2/2022, to 31.3. klo 13-15
- Seury 3/2022, to 16.6. klo 13-15

Liitteet Liite 1 (esityslistan liite 3) Tutkiavustuksia tilannekatsaus
Liite 2 (esityslistan liite 2) Yksityishenkilöiden valtionavustuskäytäntöjen kehittämisjaosto
Liite 3 (esityslistan liite 5) Käyttöönottojen tilannekuva
Liite 4 (esityslistan liite 6) Jaostojen ja työryhmien tilannekatsaukset

Jakelu Seurantaryhmän jäsenet

Tiedoksi Hanketiimi VM ja Valtiokonttori
Hankeikkuna

